

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2014.5.26.
COM(2014) 297 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**Az EU számára kritikus fontosságú nyersanyagok jegyzékének felülvizsgálatáról és a
nyersanyag-politikai kezdeményezés végrehajtásáról**

{SWD(2014) 171 final}

1. BEVEZETÉS

Ez a közlemény a nyersanyag-politikai kezdeményezés végrehajtásáról szóló, 2013. június 24-i közlemény¹ nyomán készült. Tartalmazza a kritikus fontosságú nyersanyagok új jegyzékét, és a következtetésekről szóló pontban áttekintést nyújt a nyersanyag-politikai kezdeményezéshez, a nyersanyagokkal foglalkozó európai innovációs partnerséghez és a Horizont 2020 program nyersanyagokkal kapcsolatos területéhez kapcsolódó, jövőbeli tevékenységekről.

A közleményhez kapcsolódik egy bizottsági szolgálati munkadokumentum, amely összefoglalja a nyersanyag-politikai kezdeményezés három pillére² keretében végzett munkát és a horizontális tevékenységeket.

A nyersanyagokról szóló 2011. évi közleményben³ a Bizottság hivatalosan elfogadott egy 14 „kritikus fontosságú” nyersanyagot (azaz az ellátás szempontjából magas kockázatot jelentő és kiemelkedő gazdasági jelentőségű nyersanyagot) tartalmazó jegyzéket, és kimondta, hogy az elsőbbséget élvező intézkedések meghatározása érdekében folytatja a helyzet nyomon követését. A Bizottság azt is vállalta, hogy legalább háromévente felülvizsgálja és naprakésszé teszi a jegyzéket. Ez a közlemény tehát az Európai Unió számára kritikus fontosságú nyersanyagok felülvizsgált jegyzékét tartalmazza (lásd az 1. mellékletet).

A jegyzék célja, hogy hozzájáruljon az EU iparpolitikájának végrehajtásához és annak biztosításához, hogy az európai ipar versenyképessége más szakpolitikai területek intézkedései révén is erősödjön. Ezek nyomán várhatóan növekedni fog az uniós gazdaság általános versenyképessége, összhangban a Bizottság azon törekvésével, hogy az ipar GDP-hez való hozzájárulása 2020-ra 20 %-ra nőjön. A jegyzék továbbá ösztönözni fogja Európában a kritikus fontosságú nyersanyagok előállítását és elő fogja segíteni új bányászati tevékenységek beindítását. A jegyzék a szükségletek és az intézkedések rangsorolásához is segítséget nyújt. Felhasználható például kereskedelmi megállapodások tárgyalása, kereskedelemtorzító intézkedések megtámadása, illetve a kutatás és innováció előmozdítása során a célok alátámasztására. A tagállamok és az iparág azonban igen ritkán ad tájékoztatást a jegyzék felhasználásáról. Fontos kiemelni azt is, hogy az európai gazdaság szempontjából valamennyi nyersanyag fontos, még akkor is, ha azokat nem kritikus fontosságúként sorolják be, és hogy adott nyersanyagok és az európai gazdaság számára való elérhetőségük ennél fogva nem elhanyagolandó csupán azért, mert nem kritikus fontosságúként vannak besorolva.

2. AZ EU SZÁMÁRA KRITIKUS FONTOSSÁGÚ NYERSANYAGOK JEGYZÉKÉNEK FELÜLVIZSGÁLATA

A jegyzék 2011-es elfogadása óta történt első felülvizsgálatra a következő három fő célkitűzés érdekében került sor:

¹ COM(2013) 442 final

² A három pillér a következő: 1. A globális piacokról származó nyersanyagok méltányos és fenntartható kínálatának biztosítása; 2. A fenntartható nyersanyagkínálat biztosítása az EU-n belül; 3. Az erőforrások hatékonyság növelése és az újrahaznosítás mértékének fokozása. A Bizottság szolgálati munkadokumentumok formájában a továbbiakban is beszámol az Unió nyersanyag-kereskedelmi stratégiájának végrehajtásáról.

³ COM(2011) 25 végleges: „A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az árupiacokkal és a nyersanyagokkal kapcsolatos kihívásokkal való szembenézés”.

a) A vizsgált nyersanyagok körének bővítése

A 2013. évi tanulmány keretében 54, nem energetikai célú, élelmiszernek nem minősülő anyag vizsgálatára került sor (2010-ben 41 anyagot vizsgáltak) a korábbi tanulmány során használttal megegyező módszertan szerint. A kibővített vizsgálati körbe hét új abiotikus anyag és három biotikus anyag (gumi, cellulózfa és puhafa fűrészáru) tartozik. A kritikus fontosságú nyersanyagokat tartalmazó 2014. évi jegyzékben a korábbi tanulmányban meghatározott 14 anyagból 13 szerepel, egyedül a tantál került ki a jegyzékből (az alacsonyabb ellátási kockázatnak köszönhetően). A jegyzék hat új anyaggal egészült ki: borátok, króm, kokszzsén, magnezit, nyersfoszfát és szilíciumfém.

b) A vizsgálat pontosítása kiegészítő adatok segítségével

A 2010. évi tanulmányhoz képest a 2013-as tanulmány a ritkaföldfémek esetében részletesebb, azokat „nehéz” és „könnyű” kategóriára osztja, mindkettő külön tételként szerepel az új jegyzékben. Az új európai adatok bekerültek a tanulmányba, és valamennyi kritikus fontosságú nyersanyagnál szerepel egy ún. értéklánc-értékelés.

c) A 2010. évi tanulmánnyal való összehasonlíthatóság megőrzése

A 2010. évi jelentéssel való összehasonlíthatóság érdekében a módszertan alapvetően nem változott. Ezért a minőségi szempontú vizsgálat javításához a mennyiségi szempontú módszertan helyett például a downstream ellátási láncokra vonatkozó új információkat és ismereteket használtak. Az új jelentés ajánlásokat tartalmaz a következő, 2016. évi jelentésben alkalmazandó módszertan módosítására.

Az új jegyzék, amely 20 kritikus fontosságú nyersanyagot tartalmaz és mindegyik tételnél feltüntetni a kulcsfontosságú adatokat, az 1. mellékletben szerepel.

3. KÖVETKEZTETÉSEK

A nyersanyag-politikai kezdeményezés közép-, illetve hosszú távú projekt. Összességében jelentős előrelépés történt a kezdeményezés végrehajtása terén, különösen az első és a harmadik pillére tekintetében. A két közleményben előirányzott intézkedések többsége megvalósult, bár továbbra is hiányoznak azok a mutatók, amelyek az eredmények nyomon követését lehetővé tennék. A következő években az immár jól bevált európai innovációs partnerség és a Horizont 2020 program várhatóan több területen is további előrehaladást idéz elő.

A második pillér továbbfejlesztése – különösen a bányászati keretfeltételek továbbfejlesztése és a nyersanyagokkal kapcsolatos tudásbázis tökéletesítése tekintetében – most az egyik legfontosabb prioritás. Ennek keretében 2020-ig létre lehetne hozni egy nem energetikai célú és nem mezőgazdasági nyersanyagokkal kapcsolatos páneurópai tudásbázist, és meg lehetne határozni az előrehaladás mérésére szolgáló megfelelő mutatókat.

A Bizottság célja, hogy 2015 elejéig vitaindító dokumentumot dolgozzon ki a tengerfenéki bányásatról.

A Bizottság közleményt fog kidolgozni az európai innovációs partnerségről annak kifejtése érdekében, hogy maga a Bizottság, a tagállamok, az iparág, a tudományos közösség és a nem kormányzati szervezetek hogyan kívánnak együttműködni az európai innovációs partnerség stratégiai végrehajtási tervének gyakorlati átültetése érdekében.

Elindítása óta az európai innovációs partnerség egy magas szintű éves konferenciát rendezett. A 2014. évi konferenciára ősszel kerül sor Olaszországban. A konferencián számos,

nyersanyagokkal kapcsolatos kulcsfontosságú kötelezettségvállalást ismerhetnek meg a résztvevők.

A 2016 és 2018 közötti időszak alatti kutatásra vonatkozó következő stratégiai programozási szakasz 2014-ben veszi kezdetét. A nyersanyagok esetében a hangsúly az ipari demonstrációs és kísérleti tevékenységeken lesz.

Az Európai Innovációs és Technológiai Intézet egy 2014. február 14-én közzétett, 2014. szeptember 10-én lezáruló felhívással útjára indította a nyersanyagokkal foglalkozó tudományos és innovációs társulás kiválasztási folyamatát. A tudományos és innovációs társulás felsőoktatási, kutató- és üzleti szervezeteket fog tömöríteni, hogy fokozza az EU nyersanyagok területén kifejtett innovációs kapacitását.

A ritkaföldfémekkel kapcsolatos európai kompetenciahálózatra (ERECON) irányuló projekt záró értekezletére 2014 végén kerül sor, ágazati dokumentumok és szakpolitikai ajánlások kiadásával.

2014 fennmaradó részében nyersanyagokkal kapcsolatos diplomáciai események vannak tervben Grönlanddal, az Afrikai Unióval és több, technológiailag fejlett országgal, például az USA-val és Kanadával. 2015-től az új partnerségi eszköz segítségével különböző nyersanyag-diplomáciai és vállalkozásfejlesztési intézkedések végrehajtása várható nem uniós partnerekkel.

Az Európai Tanács 2014. márciusi következtetéseivel összhangban, amelyek szerint *„továbbra is törekednünk kell a nemzetközi piacokon való fokozott megjelenésre, elősegítve az európai vállalkozásoknak a globális értékláncokba való bekapcsolódását, előmozdítva a szabad, tisztességes és nyílt kereskedelmet, egyúttal a viszonyosság és a kölcsönös előnyök szellemében érvényesítve az érdekeinket. [...] További lépéseket kell tenni az alapvető alapanyagokhoz való hozzájutás biztosítása érdekében is”*, a kereskedelmi szabályokra irányuló tárgyalások és a kereskedelmi szabályok végrehajtása továbbra is kiemelt prioritás lesz, és különös hangsúly kerül a transzatlanti kereskedelmi és beruházási partnerségre irányuló tárgyalásokra, amelyeket az Egyesült Államokkal folytat az EU.

Végezetül, a harmadik pillér tekintetében 2014-ben a legfőbb prioritás a hulladékpolitika felülvizsgálata, azon belül a célok felülvizsgálata lesz.

1. melléklet

A kritikus fontosságú nyersanyagok jegyzéke

Az alábbiakban felsorolt 20 nyersanyag azért kritikus fontosságú, mert esetükben a kínálati hiányból eredő kockázat, és az ennek következtében a gazdaságra kifejtett hatás is magasabb, mint a nyersanyag többségénél. A táblázat egyértelműen jelzi, hogy a 20 kritikus fontosságú nyersanyag globális kínálata tekintetében Kína a legbefolyásosabb ország. Több más országnak egyes nyersanyagokból jelentős kínálata van, például Brazíliának nióbiumból. Más anyagok, például a platinacsoportba tartozó fémek és a borátok kínálata változatosabb, de még mindig koncentrált. A termelés koncentrációjával kapcsolatos kockázatok sok esetben alacsony mértékű helyettesíthetőséggel és alacsony újrahasznosítási aránnyal társulnak.

Nyersanyagok	Főbb termelők (2010, 2011, 2012)	Az EU-ba irányuló behozatal főbb forrásai (főként 2012-ben)	Helyettesíthetőségi index*	Életciklus végi újrahasznosítási inputarány*
Antimon (Stibium)	Kína 86 %	Kína 92 % (megmunkálatlan és porított)	0,62	11 %
	Bolívia 3 %	Vietnam (megmunkálatlan és porított) 3 %		
	Tádzsikisztán 3 %	Kirgizisztán 2 % (megmunkálatlan és porított); Oroszország 2 % (megmunkálatlan és porított)		
Berillium	USA 90 %	USA, Kína és Mozambik ⁴	0,85	19 %
	Kína 9 %			
	Mozambik 1 %			
Borátok	Törökország 41 %	Törökország 98 % (természetes borátok) and 86 % (finomított borátok)	0,88	0 %
	USA 33 %	USA 6 %, Peru 2 % (finomított borátok); Argentína 2 % (természetes borátok)		
Króm	Dél-Afrika 43 %	Dél-Afrika 80 %	0,96	13 %
	Kazahsztán 20 %	Törökország 16 %		
	India 13 %	Más országok 4 %		
Kobalt (Cobaltum)	Kongói Demokratikus Köztársaság	Oroszország 96 % (kobaltércék és -koncentrátumok)	0,71	16 %

⁴ Jelentősen ingadozó adatok.

	56 % ↑			
	Kína 6 %; Oroszország 6 %; Zambia 6 %	USA 3 % (kobaltércék és -koncentrátumok)		
Kokszszen	Kína 53 %	USA 41 %	0,68	0 %
	Ausztrália 18 %	Ausztrália 37 %		
	Oroszország 8 %; USA 8 %	Oroszország 9 %		
Folypát (fluorit)	Kína 56 %	Mexikó 48 % ↑	0,80	0 %
	Mexikó 18 %	Kína 13 % ↓		
	Mongólia 7 %	Dél-Afrika 12 % ↓		
Gallium ⁵	Kína 69 % (finomított)	USA 49 %	0,60	0 %
	Németország 10 % (finomított)	Kína 39 %		
	Kazahsztán 6 % (finomított)	Hongkong 8 %		
Germánium	Kína 59 % ↓	Kína 47 % ↓	0,86	0 %
	Kanada 17 %	USA 35 %		
	USA 15 %	Oroszország 14 %		
Indium	Kína 58 %	Kína 24 % ↓	0,82	0 %
	Japán 10 %	Hongkong 19 % ↑		
	Korea 10 %	Kanada 13 %		
	Kanada 10 %	Japán 11 %		
Magnezit	Kína 69 %	Törökország 91 %	0,72	0 %
	Oroszország 6 %; Szlovákia 6 %	Kína 8 %		
Magnézium	Kína 86 % ↑	Kína 91 % ↓	0,64	14%
	Oroszország 5 %	Izrael 5 %		
	Izrael 4 %	Oroszország 2 %		
Természetes grafit	Kína 68 %	Kína 57 % ↓	0,72	0%
	India 14 %	Brazília 15 %		
	Brazília 7 %	Norvégia 9 %		
Nióbium	Brazília 92 %	Brazília 86 % (ferronióbium)	0,69	11%
	Kanada 7 %	Kanada 14 % (ferronióbium)		

⁵ A gallium melléktermék; az elérhető legjobb adatok a termelési kapacitásra, nem magára a termelésre vonatkoznak

Nyersfoszfát	Kína 38 %	Marokkó 33 %	0,98	0%
	USA 17 %	Algéria 13 %		
	Marokkó 15 %	Oroszország 11 %		
Platinacsoport hoz tartozó fémek	Dél-Afrika 61 % ↓	Dél-Afrika 32 % ↓	0,83	35%
	Oroszország 27 % ↑	USA 22 % ↑		
	Zimbabwe 5 %	Oroszország 19 % ↓		
Nehéz ritkaföldfémek	Kína 99 %	Kína 41 % (összes ritkaföldfém) Oroszország 35 % (összes ritkaföldfém) USA 17 % (összes ritkaföldfém)	0,77	0%
	Ausztrália 1 %			
Könnyű ritkaföldfémek	Kína 87 %		0,67	0%
	USA 7 %			
	Ausztrália 3 %			
Szilíciumfém (Silícium)	Kína 56 %	Norvégia 38 %	0,81	0%
	Brazília 11 %	Brazília 24 %		
	USA 8 %; Norvégia 8 %	Kína 8 %		
	Franciaország 6 %	Oroszország 7 %		
Volfrám (Wolframium)	Kína 85 %	Oroszország 98 % ↑	0,70	37%
	Oroszország 4 %	Bolívia 2 %		
	Bolívia 2 %			

A hat új kritikus fontosságú nyersanyag sötétszürke színnel szerepel a fenti táblázatban. A 2010. évi jelentéstől eltérően a nehéz ritkaföldfémeket, a könnyű ritkaföldfémeket és a szkandiumot külön-külön, nem pedig egy „ritkaföldfém-csoportként” vizsgálták. A nehéz és a könnyű ritkaföldfémek világosszürke színnel szerepelnek.

A főbb termelők és az EU-ba irányuló behozatal főbb forrásai tekintetében a nyilak a nyersanyagokról szóló 2010. évi jelentés óta megközelítőleg 10 százalékpontos növekedést, illetve csökkenést jelölnek.

Megjegyzések:

(*) A „helyettesíthetőségi index” az anyag helyettesítésének nehézségét mutatja, az anyag valamennyi alkalmazásának pontozásával és súlyozásával. Az értékek 0 és 1 közöttiek, az 1 a legkevésbé helyettesíthetőt jelenti.

(**) Az „életciklus végi újrahasznosítási inputarány” az elhasználandó hulladékból, valamint az elhasználandó maradékanyagokban található egyéb, rossz minőségű fémtartalmú maradékanyagból világviszonylatban előállított fém és fémtermékek arányát mutatja.

Forrás: a nyersanyagellátással foglalkozó szakértői csoport kritikus fontosságú nyersanyagok meghatározásával foglalkozó ad hoc munkacsoportjának a „Kritikus fontosságú nyersanyagok az EU számára” című 2014. évi jelentése.